

Öğretim Elemanlarının Öğretmenlik Davranışlarını Gösterme Sıklığı¹

Mustafa Durmuşçelebi*, Mehmet Çolak*, Neslihan Yıldız Meliköylü***

*Doç. Dr., Erciyes Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Melikgazi / Kayseri / Türkiye

E-Posta: mcelebi@erciyes.edu.tr

** YL Öğr. Erciyes Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kayseri/ Türkiye

E-Posta: colakedu@gmail.com

***YL Öğr. Erciyes Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kayseri/ Türkiye

E-Posta: scarletterz@gmail.com

Öz

Çağımız koşullarına uygun öğretmenlerin yetiştirilmesi için onları yetiştiren öğretim elemanlarının nitelikleri önemlidir. Bu çalışmanın amacı öğretmenleri yetiştiren öğretim elemanlarının sergiledikleri öğretmen davranışlarının düzeyini öğretmen adayının gözüyle belirlemektir. Tarama modeliyle yapılan bu çalışmada öğretmenlik mesleğinin temelini oluşturan davranışlar Genel Kültür Genel Yetenek, Konu Alan Bilgisi ve Öğretme-Öğrenme Süreci davranışları olmak üzere üç başlık altında ele alınarak betimlenmiştir. Araştırmanın evrenini 2015-2016 eğitim öğretim yılında üniversitelerin eğitim fakültelerinde öğretmenlik (pedagojik formasyon) eğitimine katılan öğretmen adaylarından oluşmaktadır. Araştırmanın örneklem grubunu ise, Türkiye'nin değişik kentlerinde bulunan toplam 18 üniversitenin değişik fakültelerinin 15 bölümünden 502 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma verilerinin elde edilmesinde "Etkili Öğretmen Özellikleri"ni ölçmeye yönelik hazırlanmış olan beşli derecelendirme ölçeğinden yararlanılmıştır. Beşli derecelendirme hiçbir zaman, nadiren, bazen, sık sık ve her zaman şeklinde sıralanmıştır. Çözümleme yapılırken betimsel istatistik tekniklerinden yararlanılmış ve değişkenler arasındaki farkların belirlenmesi aşamasında da t-testi ve Anova kullanılmıştır. Öğretmen adayları, öğretim elemanlarının öğretmenlik davranışlarını tüm alanlarda sık sık gösterdiklerini ifade etmişlerdir. Öğretim elemanlarının öğretmenlik davranışlarını gösterme sıklıklarının derslere göre anlamlı düzeyde değiştiği ortaya çıkmıştır. Öğretim elemanlarının alanlarına göre öğretmenlik davranışlarını gösterilme sıklıklarının anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği görülmektedir. Söz konusu derslere giren öğretim elemanlarının büyük çoğunluğunda eğitim bilimciler etkili öğretmen davranışları en sık gösterirken alanı eğitim bilimleri olmayan öğretim elemanları ise en az göstermişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmenlik eğitimi programları, Pedagojik formasyon, Öğretim elemanı davranışları

¹ Bu makalenin bir bölümü 25. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresinde bildiri olarak sunulmuş ve özeti basılmıştır.

Frequency of the University Instructors' Exhibiting Effective Teacher Behaviours

*

Abstract

Qualifications of university instructors are of utmost importance for educating the pre service teachers in compliance with the requirements of our era. Purpose of this study is to determine how often do the university instructors that educate pre service teachers exhibit the teacher behaviours through the eyes of pre service teachers. This study that is carried out in survey model, the fundamental behaviours of teaching profession are divided into three categories: general knowledge- general skills, content knowledge, learning-teaching behaviours. Population of this study is pre service teachers attending the pedagogical formation training in 2015-2016. Sample group is 502 students from various departments of 15 faculties and of 18 universities. Data of the study is collected through five point likert scale that aims to measure "Efficient Teacher Qualifications". Five points are arranged as never, rarely, sometimes, often and always. Descriptive statistical techniques are used during analysis and t-test and Anova are practised for determining differences between variables. Pre service teachers pointed out that the university instructors exhibits the effective teacher behaviours often in all categories. The effective teacher behaviours are found to be exhibited in different frequencies in various lectures. University instructors exhibited different frequencies in terms of behaviours in different lectures. Most of the instructors that are educational scientists exhibited the effective teacher behaviours often but the instructors that are not educational scientists exhibited them less frequently.

Anahtar Kelimeler: *Teacher training programs, Pedagogical formation, University instructor behaviours*

Giriş

Günümüz koşulları araştıran, sorgulayan, problem çözebilen, kritik düşünebilen, öğrenmeyi öğrenen, bilgiyi üretebilen, yaratıcı, esnek, teknoloji-den faydalanabilen, düşündüklerini kolayca ifade edebilen, takım çalışması yapabilen bireyleri yetiştirmeye zorunlu kılmıştır. Öğretmenler bu özellikleri geliştirmede önemli bir fonksiyona sahiptir. Bu yüzden öğretmenlerin değişme ve gelişmeleri anlayabilen, yorumlayabilen, etkililik ve kalite gibi değer ve davranışları özümseyen bireylerden oluşması, eğitimde kalitenin sağlanması açısından önemli bir beklentidir (Şen ve Erişen, 2002).

Öğretmenler sağlam bir alan bilgisinin yanında öğrencilerinin davranışlarında istenen değişimleri gerçekleştirecek kişiler olarak pedagojik bilgi ve becerilerle donatılmalı ve alanına ilişkin ilke, kural, kuram, olgu ve kavramları etkili olarak öğretebilecek düzeye getirilmelidir. Bir alan uzmanı olmanın ötesinde, öğrencileri tarafından benimsenen, sevilen, gerektiğinde rehber olarak alınabilecek bir meslek elemanı olmalıdır (Durmuşçelebi, 2015). Dünyadaki öğretmen yetiştirme standartları Türkiye'deki standartların daha da üstünde bulunmaktadır. Uluslararası öğretmen yetiştirme raporlarında, öğretmenlerin Estonya, Finlandiya, Almanya, Polonya, Portekiz ve Slovenya'da olduğu gibi yüksek lisans düzeyinde yetiştirilmesi önerilmektedir (Lehrberufe, 2016). İstenilen değişim hayata geçirilirse; öğretmen eğitiminin gelecekteki program ve müfredatları daha çok süreç, problem, proje ve araştırmaya dayalı öğrenme çevrelerine yönelik olacaktır (Europe, 2000).

Eğitim toplumların modernleşmesinde önemli bir yere sahiptir (Güçlü, 2014a). Dünyanın giderek küçüldüğü günümüzde öğretmen yeterlikleri de bir yanda değişirken, diğer yandan da çeşitlenmektedir. Öğretmenin en önemli görevlerinden birisi içinde yaşadığı toplumun kültürünü gelecek kuşaklara aktarmaktadır. Sorgulayan, eleştirebilen, düşünebilen bireyler yetişmesi de bir taraftan bireylerin diğer kültürleri tanımalarına bağlıdır. Bu bağlamda öğretmenler "çokkültürlülük" kavramında ikileme düşmüşlerdir. Çokkültürlülük kavramı kendi içerisinde iki boyutlu bir yapı oluşturmaktadır. Bu boyutlardan biri farklılıkları tanımlayıcı, diğeri ise

farklılıklara değer verici bir yapı sergilemektedir (Özhan, 2006). Çokkültürlülüğün ilk boyutu toplum içinde yer alan çok sayıdaki etnik ve kültürel grupların varlığına işaret etmektedir. Çokkültürlülüğe karşı çıkanların, bu anlayışın toplumsal yapı içerisinde bütünleşmeyi zedeleyici bir bakış açısını beraberinde getirdiğini vurguladıkları belirlenmiştir. Çokkültürlülüğü savunanların ise, kültürel zenginliğin korunması ve farklı bireylerin sahip olduğu değerlerin önemsenmesi üzerinde durdukları anlaşılmıştır (Başbay ve Bektaş, 2009). Bu bağlamda ülkemizin de çokkültürlü bir yapıya sahip olduğunu unutmamakta yarar vardır.

Bireyin topluma uyumunda eğitim, dolayısıyla da öğretmen önemli bir yere sahiptir (Güçlü, 2014b). Bu nedenle öğretmen yetiştirilmesine gerekli önem verilmeli, günün koşullarına uygun hale getirilmelidir. Türkiye'de öğretmen yetiştiren kurumların yeniden yapılandırılmasına yönelik ilk ciddi girişimin 16.08.1997 tarihinde yürürlüğe giren 4306 sayılı Yasa ile yapıldığı görülmektedir. Bu yasa ile ülke genelinde ilköğretim süresi sekiz yıla çıkarılmıştır. İlköğretim süresinin sekiz yıla çıkarılmasıyla birlikte, eğitim fakültelerinde daha nitelikli bireylerin yetiştirilmesi amacına hizmet etmek için tek tip program uygulamasına geçilerek ilkokul ve ortaokul programları bütünleştirilmiştir. Ancak 1997'de başlayan bu yapılandırmanın ardından bugüne kadar birçok popülist yaklaşımlarla plansız öğretmen yetiştirme uygulamaları ile karşı karşıya kalınmıştır. Son yıllarda uygulanan, niteliği ve özellikle de niceliği üniversitelere bırakılan (formasyon eğitimi sertifikası verilen) programlar buna örnek gösterilebilir.

Yukarıda sıralanan niteliklere sahip etkili öğretmenlerin yetiştirilebilmesi için de, onları yetiştiren öğretim elemanlarının öncelikle söz konusu niteliklere sahip olması gerekmektedir. Çünkü öğretmen adaylarının etkili öğretmen özelliklerini kazanmasında kendisini yetiştiren öğretim elemanlarının payı büyüktür (Şen ve Erişen, 2002). Öğretim elemanlarının bu özelliklere ilişkin değerlendirilmeleri, öğretim hizmetlerinin kalitesini etkiler. Öğretim elemanlarının bu özelliklere sahip olup olmalarına ilişkin değerlendirmelerden biri de öğretmen adaylarının görüşleridir. Çünkü öğretmen adayları birer öğrenci olarak, öğretmen ve öğrenci arasındaki ilişkinin düzeyi, öğrenme ortamı, ders içeriği, öğretim yöntemi, ödevler ve ders kitaplarının etkililiği hakkında temel bilgi kaynağıdır. Sokrates zamanına dayanan öğrencilerin öğretmenlerini değerlendirmesi öğretim ve

öğrenmedeki ilerlemeyi ve gelişmeyi sağlar, kaliteyi artırır. Değerlendirme sonuçları yeni öğretim yöntem ve tekniklerini kullanmaya öğretim elemanını motive eder. Öğretim sürecindeki eksikleri belirleyerek iyileşme ve gelişme sağlar (Güven, 2006).

Tüm dünyada öğretmenlerin nitelikleri, gereksinim duyulan önemli yeterlikleri, eğitim ihtiyaçları, sorunları vb. alanlarda sayısız araştırmalar yapılmakta ve bu araştırmalar sürekli güncelliğini korumaktadır. Ancak öğretmenlerin de rol modeli, onların yetiştirilmesinde büyük emeği bulunan öğretim elemanlarıdır. Üniversitelerde özellikle de öğretmen yetiştiren öğretim elemanlarının yeterlikleri, eğitim ihtiyaçları, sorunları vb. konularda yeterince araştırma bulunmamaktadır. Yavuz ve arkadaşlarının yaptığı çalışmada da akademisyen eğitime ayrıca vurgu yapılmaktadır: Doğan'a (2005) göre öğretmenlik mesleğinin kalitesinin yükseltilmesinde, öğretmen yetiştiren öğretim elemanlarının kalitesi önem taşımaktadır. Bu nedenle öğretim elemanı yetiştirilmesine önem verilmelidir. Öğretmen adaylarına rehberlik eden, onları yetiştiren ve eğitim reformlarını hayata geçirebilecek olan bireyler elbette öğretmen eğitimcileri olan akademisyenlerdir. Kaliteli bir öğretmen eğitimi oluşturmada öğretmen eğitimcilerinin yetenek ve uzmanlıkları büyük önem taşımaktadır (Yavuz, Özkaral ve Yıldız, 2015). Öğretmenlerin sınıf yönetimi alanında da iyi yetiştirilmeleri gerekmektedir (Güçlü, 2002).

Söz konusu düşüncelerden hareketle bu araştırmada, öğretmen yetiştiren kurumlardaki öğretim elemanlarının etkili öğretmenlik davranışlarını gösterme düzeyleri öğretmen adaylarının görüşleri doğrultusunda belirlenmeye çalışılmıştır.

Araştırmanın Amacı:

Öğretmen yetiştirme bir toplumun geleceğine yön verme, sosyal, kültürel, bilimsel ve ekonomik gelişimini gerçekleştirme bağlamında mevcut bilim alanlarından en önemlisi sayılabilir. Çünkü hangi alanda olursa olsun geleceğin toplumunu oluşturan, nitelikli insanını yetiştiren yine öğretmenlerdir. Bu yüzden bir ülkede öğretmen yetiştirme konusuna ne kadar önem verilir ve bu süreçte doğru işler yapılırsa, o ülkenin kendi geleceğini garanti altına aldığı söylenebilir. Bu çalışmanın amacı öğretmenleri yetiştir-

tiren öğretim elemanlarının öğretmenlik davranışlarını ne düzeyde gösterdiklerini öğretmen adayı gözüyle belirlemektir. Bu amaçla aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Öğretim elemanlarının öğretmenlik davranışlarını,
 - a) Genel kültür genel yetenek (Genel kültür, kişisel özellikler ve iletişim),
 - b) Konu alanı bilgisi,
 - c) Öğretme-öğrenme süreci (Plan yapma ve derse hazırlık, öğretmen öğrenme stratejileri ve sınıf yönetimi) boyutlarında gösterme düzeyleri nasıldır?
2. Öğretim elemanlarının öğretmenlik davranışlarını gösterme düzeyleri, öğretim elemanlarının,
 - a) Girdikleri derslere,
 - b) Derse giren öğretim üyesinin alanına ve
 - c) Sınav yapma yapmama durumlarına göre farklılık göstermekte midir?

Yöntem

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örneklem, verilerin toplanması ve çözümlenmesine yer verilmektedir.

Araştırmanın Modeli

Öğretim elemanlarının öğretmenlik davranışlarını gösterme düzeylerini belirlemeye yönelik yapılan bu çalışma tarama yöntemiyle yapılan bir araştırmadır. Yapılan bu araştırma Öğretim elemanlarının öğretmenlik davranışlarını genel kültür, kişisel özellik, iletişim, konu alan bilgisi, plan yapma – derse hazırlık, öğrenme, öğretme stratejileri, öğretim araç ve gereçleri, sınıf yönetimi alanlarında sergileme düzeylerini göstermektedir. Yukarıda sıralanan davranışlar öğretmenlik mesleğinin temelini oluşturan üç başlık altında (Genel Kültür Genel Yetenek, Konu Alan Bilgisi ve Öğretme-Öğrenme Süreci) ele alınarak betimlenmiştir.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2015-2016 eğitim öğretim yılında üniversitelerin eğitim fakültelerinde öğretmenlik (pedagojik formasyon) eğitimine katılan öğretmen adaylarından oluşmaktadır. Araştırmanın örneklem grubunu ise, Türkiye'nin farklı kentlerinde bulunan toplam 18 üniversitenin değişik fakültelerinin 15 bölümünden 502 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmaya toplam 32 sınıftan 23 tanesi dâhil edilmiştir. Örneklem sınıflar seçilirken evreni temsil gücünü artırmak amacıyla tüm bölümlerden yeterli sayıda öğrencinin olduğu sınıflar tercih edilmiştir. Ancak gerek üniversiteler gerekse bölümler fazla olduğu ve bazı üniversite ve bölümlerde sayılar az olduğu için gruplandırılmıştır. Aşağıdaki tabloda (Tablo 1) örneklem gruba ilişkin dağılımlar yer almaktadır.

Tablo 1. Araştırma örnekleminin değişkenlere göre dağılımı

Değişken	Özellik	f	%	Toplam
Cinsiyet	Kadın	375	74,7	502
	Erkek	127	25,3	
Üniversite	Erciyes Üniversitesi	397	79,0	502
	Anadolu Üniversitesi	45	9,0	
	Diğer Üniversiteler	60	12,0	
Bölümler	Sözel Bölümler	322	64,1	502
	Sayısal Bölümler	47	9,4	
	Din Kültürü	133	26,5	
Mezun Durumu	Öğrenci	413	82,3	502
	Mezun	89	17,7	

Verilerin Elde Edilmesi:

Araştırma verilerin elde edilmesinde Şen ve Erişen (2002) tarafından geliştirilen “*Etkili Öğretmen Özellikleri*”ni ölçmeye yönelik hazırlanmış olan beşli derecelendirme ölçeğinden yararlanılmıştır. Beşli derecelendirme hiçbir zaman, nadiren, bazen, sık sık ve her zaman şeklinde sıralanmıştır.

Ölçme aracının Cronbach Alpha güvenirlik kat sayısı ölçeği geliştiren araştırmacılar tarafından .9574 olarak bulunmuştur. Öğretmen adayları ve öğretim elemanı görüşlerine ilişkin hazırlanan ölçek 9 alt grup ve 95 maddede toplanmaktadır (Şen ve Erişen, 2002).

Verilerin Çözümlemesi

Araştırmada elde edilen veriler uygun bir istatistik programı kullanılarak araştırma alt problemleri doğrultusunda çözümlenmeye çalışılmıştır. Çözümleme yapılırken betimsel istatistik tekniklerinden (yüzde, frekans, ortalama) yararlanılmış ve değişkenler arasındaki farkların belirlenmesi aşamasında da t-testi ve Anova kullanılmıştır. Elde edilen sonuçlar araştırmanın alt problemleri çerçevesinde yorumlanmaya çalışılmıştır.

Bulgular

Bu bölümde araştırma bulguları çalışmanın alt problemleri dikkate alınarak sunulmuştur. Çalışma kapsamındaki Erciyes Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde 2015-2016 öğretim yılının ilk döneminde öğretmen adayları öğretmenlik eğitimi programı kapsamında 4 temel ve 2 seçmeli ders almaktadır. Araştırmada öğretmen adaylarının aldığı pedagojik formasyon derslerinden sadece dört tanesi araştırma kapsamına alınmış, seçmeli dersler araştırma dışında tutulmuştur; Eğitime Giriş, Öğretim İlke ve Yöntemleri, Eğitim Psikolojisi ve Sınıf Yönetimi.

Araştırmanın birinci alt problemi, formasyon programı kapsamında derse giren öğretim elemanlarının öğretmenlik davranışlarını ne sıklıkla gösterdiklerinin belirlenmesidir. Aşağıdaki tabloda (Tablo 2) öğretmenlik eğitimi alan öğretmen adaylarının, dersleri veren öğretim elemanlarını 3 ayı başlık altında ele alınan öğretmenlik davranışlarını gösterme düzeyleriyle ilgili değerlendirmeye ilişkin sonuçlar verilmiştir.

Tablo 2. Öğretim elemanlarının öğretmenlik davranışlarını gösterme düzeyleri.

Öğretmenlik Alanları	f	Eğitime Giriş		Öğretim İ. Y.		Eğitim Psik.		Sınıf Yönet.	
		ss	Ort	ss	Ort	ss	Ort	ss	Ort
Genel Kültür Genel Yetenek	502	,695	3,71	,765	3,73	,624	3,96	,727	3,94
Konu Alan Bilgisi	502	,844	3,72	,834	3,83	,717	4,16	,870	3,96
Öğretme Öğrenme Süreci	502	,738	3,48	,752	3,64	,628	3,82	,715	3,81
Top. Öğretmenlik Davranış.	502	,692	3,57	,729	3,68	,594	3,88	,692	3,86

Tabloda görüldüğü gibi, öğretmen adayları, öğretim elemanlarının öğretmenlik davranışlarını tüm alanlarda *sık sık* gösterdiklerini ifade etmişlerdir. Üç başlık altında ele alınan öğretmen davranışlarından “*öğretme-öğrenme süreci*” başlığı altında ele alınan davranışları *Eğitime Giriş* dersine giren Öğretmen adaylarının en az göstermekte (Ort. 3,48 - *sık sık*) olduğu, en fazla da “*konu alan bilgisi*” başlığı altındaki davranışları *Eğitim Psikolojisi* dersine giren Öğretmen adaylarının (Ort. 4,16 - *sık sık*) gösterdikleri ortaya çıkmıştır.

Araştırmanın ikinci alt probleminin ilk maddesi, öğretim elemanlarının girdikleri derslere göre öğretmenlik davranışlarının gösterilme sıklığının anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğiyle ilgilidir. Aşağıdaki tabloda (Tablo 3) öğretim elemanlarının girdikleri derslere göre davranışların gösterilme sıklığına ilişkin Anova testi verileri yer almaktadır.

Tablo 3. Öğretim elemanlarının girdikleri derslere göre öğretmenlik davranışlarını gösterme sıklıkları

Dersler	N	Ort.	SS	F	p	Posthoc
1. Eğitime Giriş	502	3,57	,692			1 ile 2, 3 ve 4
2. Öğretim İlke ve Yöntemleri	502	3,68	,729	24,672	,000*	2 ile 1, 3 ve 4
3. Eğitim Psikolojisi	501	3,88	,594			3 ile 1 ve 2
4. Sınıf Yönetimi	502	3,86	,860			4 ile 1 ve 2

*p<,05

Tablo 3 incelendiğinde, öğretim elemanlarının öğretmenlik davranışlarını gösterme sıklıklarının derslere göre anlamlı düzeyde (,000) değiştiği ortaya çıkmıştır. Ortalamalar dikkate alındığında, söz konusu davranışları en sık (3,88) *Eğitim Psikolojisi* dersine giren öğretim elemanları gösterirken, en düşük olarak da (3,57) *Eğitime Giriş* dersine giren öğretim elemanlarının gösterdiği belirlenmiştir. Yapılan Posthoc testi sonucunda, *Eğitime Giriş* ile *Öğretim İlke ve Yöntemleri* dersine giren öğretim elemanlarının öğretmenlik davranışlarını diğer iki derse giren öğretim elemanlarına göre anlamlı düzeyde daha az gösterdikleri anlaşılmıştır. Eğitim Psikolojisi ve Sınıf Yönetimi derslerine giren öğretim elemanlarının öğretmenlik davranışlarını gösterme sıklıkları arasında anlamlı bir farka rastlanmamıştır.

Araştırmanın ikinci alt probleminin ikinci maddesi, derse giren öğretim elemanının alanına göre öğretmenlik davranışlarının gösterilme sıklığının anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğiyle ilgilidir. Aşağıdaki tabloda (Tablo 4) Eğitime Giriş dersine giren öğretim elemanlarının alanlarına göre davranışların gösterilme sıklığına ilişkin Anova testi verileri yer almaktadır.

Tablo 4. Eğitime Giriş dersine giren öğretim elemanlarının alanına göre öğretmenlik davranışları gösterme sıklıkları

		N	Ort.	SS	F	p	Posthoc
Genel Kültür GenelYetenek	Eğitim Bilimci	224	3,88	,627			EB – A**
	Alan Eğitimcisi	195	3,74	,635	31,792	,000*	AE – A
	Alancı	83	3,21	,772			A – EB
	Toplam	502	3,71	,695			A - AE
Konu Alanı Bilgisi	Eğitim Bilimci	224	3,89	,797			EB – A
	Alan Eğitimcisi	195	3,72	,800	17,358	,000*	AE – A
	Alancı	83	3,27	,907			A – EB
	Toplam	502	3,72	,844			A - AE
Öğretme Öğrenme Süreci	Eğitim Bilimci	224	3,68	,654			EB-AE, A
	Alan Eğitimcisi	195	3,45	,704	28,513	,000*	AE-EB, A
	Alancı	83	3,00	,805			A- EB ve
	Toplam	502	3,48	,738			AE
Toplam Öğretmenlik Davranışları	Eğitim Bilimci	224	3,75	,616			EB-AE, A
	Alan Eğitimcisi	195	3,56	,647	32,003	,000*	AE-EB, A
	Alancı	83	3,08	,758			A- EB ve
	Toplam	502	3,57	,692			AE

*p<,05

**EB: Eğitim Bilimci

AE: Alan Eğitimcisi A: Alancı

Öğretmenlik eğitimi programındaki derslere, öğretim elemanının alanı dikkate alınmaksızın, derse girmek isteyen tüm branşlardaki öğretim elemanları derse girebilmektedir. Bu ve sonraki tablolarda yer alan eğitim

bilimciler, Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri bölümünde çalışan, alan eğitimcileri, kendi alanının eğitimi üzerine çalışan ve alancılar ise eğitim bilimleri ile ilgisi olmayan, sadece fizik, kimya, edebiyat gibi alan çalışan öğretim elemanları kastedilmektedir. Tablo 4 incelendiğinde, öğretim elemanlarının alanlarına göre öğretmenlik davranışlarını gösterilme sıklıklarının anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği görülmektedir. Öğretmen adaylarının görüşlerine göre *Genel Kültür Genel Yetenek* sınıflamasında yer alan davranışları en sık (3,88) eğitim bilimciler, en düşük (3,21) olarak da alan öğretim elemanları göstermektedirler. Söz konusu ortalamalar arası farklar eğitim bilimciler ile alancılar ve alan eğitimcileri ile alancılar arasında istatistiksel olarak anlamlı farka (,000) yol açmıştır.

Yukarıdaki benzer durum *Konu Alanı Bilgisi, Öğretme Öğrenme Süreci ve Sınıf Yönetimi* alanında yer alan davranışlarda da kendini göstermiştir. Tüm alanlarda eğitim bilimciler söz konusu davranışları en sık, alancılar ise en az göstermişlerdir. Özellikle alancılar ile diğer iki grup arasında anlamlı farklar (,000) ortaya çıkmıştır. Öğretme öğrenme süreci ve toplam davranışlarda eğitim bilimciler, alan eğitimcileri ve alancılar (EB ile AE ve A; AE ile EB ve A; A ile EB ve AE) arasında da istatistiksel olarak anlamlı farka (,000) rastlanmıştır. Ayrıca ortalamalar dikkate alındığında, eğitim bilimciler ve alan eğitimcilerinin öğretmenlik davranışlarını *sık sık*, alancıların ise *bazen* gösterdikleri görülmektedir.

Öğretim İlke ve Yöntemleri dersine giren öğretim elemanlarının öğretmenlik davranışlarını gösterme sıklığının öğretim elemanının alanına göre farklılık gösterip göstermediğine ilişkin verilerin yer aldığı tablo (Tablo 5) incelendiğinde, *Konu Alan Bilgisi* dışında kalan tüm davranışların gösterilme sıklığının öğretim elemanlarının alanlarına göre anlamlı farklılık (,004 - ,005 - ,003) gösterdiği ortaya çıkmıştır. Ortalamalar dikkate alındığında, sadece alandan gelen öğretim elemanlarının söz konusu tüm davranışları diğerlerine göre daha az sergiledikleri görülmektedir. Aşağıdaki tabloda (Tablo 5) Öğretim İlke ve Yöntemleri dersine giren öğretim elemanlarının alanlarına göre davranışların gösterilme sıklığına ilişkin Anova testine ait veriler yer almaktadır.

Tablo 5. Öğretim İlke ve Yöntemleri Dersine Giren Öğretim Elemanlarının Alanına Göre Öğretmenlik Davranışları gösterme sıklıkları

		N	Ort.	SS	F	p	Posthoc
Genel Kültür Genel Yetenek	Eğitim Bilimci	42	4,14	,736			EB – AE ve A
	Alan Eğitimsisi	268	3,66	,779	7,371	,001*	AE - EB
	Alancı	192	3,73	,727			A - EB
	Toplam	502	3,73	,765			
Konu Alanı Bilgisi	Eğitim Bilimci	42	4,04	,782			
	Alan Eğitimsisi	268	3,79	,847	1,620	,199	
	Alancı	192	3,83	,823			
	Toplam	502	3,83	,834			
Öğretme Öğrenme Süreci	Eğitim Bilimci	42	4,00	,777			EB – AE ve A
	Alan Eğitimsisi	268	3,63	,740	5,440	,005*	AE - EB
	Alancı	192	3,59	,747			A - EB
	Toplam	502	3,64	,752			
Toplam Öğretmenlik Davranışları	Eğitim Bilimci	42	4,05	,744			EB – AE ve A
	Alan Eğitimsisi	268	3,65	,729	5,957	,003*	AE - EB
	Alancı	192	3,65	,708			A - EB
	Toplam	502	3,68	,729			

*p<,05

Genel kültür genel yetenek, öğretme ve öğrenme süreci ile tüm davranışların birlikte ele alındığı toplam öğretmenlik davranışlarını en sık eğitim bilimciler, en az ise alancılar göstermektedirler. Ancak yapılan Anova testinde her üç grup arasında da anlamlı farklılık bulunmuştur. Sadece alan eğitimcileri ile alancıların davranışları gösterme sıklıkları arasında anlamlı farka (,199) rastlanmamıştır.

Tablodan anlaşılacağı üzere, öğretim ilke ve yöntemleri dersine giren tüm öğretim elemanlarının öğretmenlik davranışlarını *sık sık* gösterdikleri ortaya çıkmıştır. Tabloda dikkate çeken başka bir durum ise, öğretim ilke ve yöntemleri dersi asıl çalışma alanı olan eğitim bilimcilerin sayısının diğer öğretim elemanlarından daha düşük olmasıdır.

Aşağıdaki tabloda (Tablo 6) Eğitim Psikolojisi dersine giren öğretim elemanlarının alanlarına göre davranışların gösterilme sıklığına ilişkin Anova testine ait veriler yer almaktadır.

Tablo 6. Eğitim Psikolojisi dersine giren öğretim elemanlarının alanına göre öğretmenlik davranışları gösterme sıklıkları

		N	Ort.	SS	F	p
Genel Kültür	Eğitim Bilimci	128	3,95	,572		
Genel Yeternek	Alan Eğitimcisi	374	3,96	,642	,034	,854
	Toplam	502	3,96	,624		
Konu Alanı Bilgisi	Eğitim Bilimci	128	4,19	,693		
	Alan Eğitimcisi	374	4,15	,726	,385	,535
	Toplam	502	4,16	,717		
Öğretme Öğrenme Süreci	Eğitim Bilimci	128	3,92	,594		
	Alan Eğitimcisi	374	3,78	,636	4,616	,032*
	Toplam	502	3,82	,628		
Toplam Öğretmenlik Davranışları	Eğitim Bilimci	128	3,94	,566		
	Alan Eğitimcisi	374	3,86	,602	2,036	,154
	Toplam	502	3,88	,594		

*p<,05

Eğitim Psikolojisi dersine giren öğretim elemanlarının öğretmenlik davranışlarını gösterme sıklıklarını gösteren yukarıdaki tablo (Tablo 6) incelendiğinde söz konusu derse giren alan öğretim elemanı bulunmadığı dikkat çekilmektedir. Dolayısıyla diğer derslerde anlamlı fark genellikle eğitim bilimleri alanı öğretim elemanları ile alan eğitimciler arasında bulunmuştur. Örneklem grubu içerisinde yer alan sınıflarda “Alanlı” bir öğretim elemanının bu derse girmediği, dolayısıyla da “öğretme öğrenme süreci” boyutu dışında diğer alt boyutlardaki davranışlarda öğretim elemanları arasında bir fark ortaya çıkmamıştır.

Aşağıdaki tabloda (Tablo 7) Sınıf Yönetimi dersine giren öğretim elemanlarının alanlarına göre davranışların gösterilme sıklığına ilişkin Anova testine ait veriler yer almaktadır. Araştırma yapılan sınıflarda Sınıf Yönetimi dersine yedi öğretim elemanı girmektedir. Bunlardan sadece iki öğretim elemanının alanı sınıf yönetimidir.

Tablo 7. Sınıf Yönetimi dersine giren öğretim elemanlarının alanına göre öğretmenlik davranışları gösterme sıklıkları

		N	Ort.	SS	F	p	Posthoc
Genel Kültür Genel Yeternek	Eğitim Bilimci	125	3,87	,849	15,066	,000*	EB – AE
	Alan Eğitimi	227	4,12	,673			AE – EB ve A
	Alancı	150	3,72	,623			A - AE
	Toplam	502	3,94	,727			
Konu Alanı Bilgisi	Eğitim Bilimci	125	3,93	,961	28,466	,000*	EB – AE ve A
	Alan Eğitimi	227	4,23	,727			AE – EB ve A
	Alancı	150	3,58	,846			A – EB ve AE
	Toplam	502	3,96	,870			
Öğretme Öğrenme Süreci	Eğitim Bilimci	125	3,74	,843	10,293	,000*	EB – AE
	Alan Eğitimi	227	3,96	,683			AE – EB ve A
	Alancı	150	3,64	,591			A – AE
	Toplam	502	3,81	,715			
Toplam Öğretmenlik Davranışları	Eğitim Bilimci	125	3,79	,820	14,023	,000*	EB – AE
	Alan Eğitimi	227	4,03	,648			AE – EB ve A
	Alancı	150	3,66	,571			A - AE
	Toplam	502	3,60	,692			

*p<,05

Sınıf Yönetimi dersine giren öğretim elemanlarının öğretmenlik davranışlarını gösterme sıklıklarının yer aldığı Anova tablosu (Tablo 7) incelendiğinde, öğretmenliğe ilişkin tüm alanlardaki davranışların gösterilme sıklıkları ile bu derse giren öğretim elemanlarının alanları arasında anlamlı farkın (,000) ortaya çıktığı görülmektedir. Öğretim elemanlarının öğretmenlik davranışlarını gösterme sıklıklarına ilişkin ortalamalar incelendiğinde, öğretmenlik davranışlarının sınıflandırıldığı her üç boyutta da alan eğitimcisi öğretim elemanlarının davranışları gösterme sıklıkları, diğer iki grupta yer alan öğretim elemanlarından daha fazla olduğu görülmektedir. Her ne kadar öğretmen adayları söz konusu davranışları öğretim elemanlarının “sık sık” gösterdiklerini söylemişlerse de, bu sıklıklara

ilişkin ortalamalar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur.

Öğretmen adaylarının öğretim elemanlarını değerlendirdiği bu çalışmada, öğretim elemanlarının sınav yapıp yapmamalarının değerlendirilmede bir etkisi olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan t-testi verilerine Tablo 8’de yer verilmektedir.

Tablo 8. Öğretim elemanlarının sınav yapıp yapmamalarına göre öğretmen davranışlarının gösterilme sıklığına ilişkin öğretmen adaylarının görüşleri

	Sınav	f	N	Ort.	SS	t	Sig.
Eğitime Giriş	Var	5	466	3,54	,693	3,946	,000*
	Yok	1	36	3,93	,571		
Öğretim İlke ve Yöntemleri	Var	5	502	3,68	,729		
	Yok	0	0				
Eğitim Psikolojisi	Var	2	203	3,81	,611	-2,288	,023*
	Yok	3	299	3,93	,577		
Sınıf Yönetimi	Var	2	110	3,45	,734	-6,813	,000*
	Yok	5	392	3,97	,634		

Yukarıdaki tablo incelendiğinde, öğretmenliğe ilişkin tüm davranışların gösterilme sıklığı ile öğretim elemanlarının sınav yapıp yapmamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farkın ($,000$; $,023$; $,000$) ortaya çıktığı görülmektedir. Öğretmen adayları sınav yapmayan öğretim elemanlarının (Ort. 3,93) öğretmenlik davranışlarını sınav yapan öğretim elemanlarına (Ort. 3,54; 3,68; 3,81) göre daha sık gösterdiklerini ifade etmişlerdir. Tabloya göre Eğitime Giriş dersinden sadece bir sınıf hariç tüm sınıflarda sınav yapılırken, Öğretim İlke ve Yöntemleri dersinde ise tüm sınıflarda sınav yapılmaktadır. Eğitim Psikolojisi dersinde 2, Sınıf Yönetimi dersinde de 2 sınıfta sınav yapılmaktadır. Öğretmen adayları bu tabloya göre, en fazla Sınıf Yönetimi dersine girip sınav yapmayan öğretim elemanlarının öğretmenlik davranışlarını daha sık (Ort. 3,97) gösterdiklerini ifade etmişlerdir. Yine öğretmen adayları sınavların hemen hemen tüm sınıflarda yapıldığı Eğitime Giriş ve Öğretim İlke ve Yöntemleri dersine giren öğretim elemanlarının öğretmenlik davranışlarını diğer iki derse giren öğretim elemanlarına göre daha az sergilediklerini belirtmişlerdir.

Sonuç, Tartışma Ve Öneriler

Öğretmen adaylarının görüşlerine göre, öğretim elemanlarının etkili öğretmenlik davranışlarını ne düzeyde gösterdiklerini belirlemek amacıyla yapılan bu çalışma, Erciyes Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde 2015-2016 eğitim öğretim yılında *Öğretmenlik Eğitimi Programı (Pedagojik Formasyon)* çerçevesinde derslere devam eden öğretmen adayları örneklem alınarak yapılmıştır. Program kapsamında verilen altı dersten dört temel ders seçilmiştir: Eğitime Giriş, Öğretim İlke ve Yöntemleri, Eğitim Psikolojisi ve Sınıf Yönetimi. Çalışmada bu derslere giren öğretmen adaylarına öğretim elemanlarının etkili öğretmenlik davranışlarını ne sıklıkla gösterdikleri anket aracılığıyla sorulmuştur. Çözümlemede etkili öğretmenlik davranışları üç başlık altında ele alınmıştır: Genel kültür genel yetenek, konu alanı bilgisi ve öğretme öğrenme süreci.

Yapılan istatistiksel çözümlemede öğretim elemanlarının etkili öğretmenlik davranışlarını *sık sık* gösterdikleri, öğretme öğrenme süreci boyutunda yer alan davranışları en az, konu alan bilgisi boyutunda yer alan davranışları da en fazla gösterdikleri ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda öğretmen adaylarının derslerine giren öğretim elemanlarından memnun oldukları, öğretim elemanlarının öğretmen adayları için rol model oldukları söylenebilir. Bu sonuç Özbek ve Yeşil (2009) tarafından "*Ortaöğretim Alan Öğretim Elemanlarının Sınıf İçi Öğretim Yeterliklerinin Değerlendirilmesi*" ne yönelik yapılan çalışmanın sonuçları ile örtüşmektedir. Özbek ve Yeşil'in yaptığı çalışmada, öğretmen adayları derslerine giren öğretim elemanlarının yeterliklerinin "*iyi düzeyde*" olduklarını belirtmişlerdir. Yine bu çalışmaya paralel olarak Şeker ve arkadaşlarının tezsiz yüksek lisans öğrencileriyle yaptığı bir çalışmada, öğretmen adayları derslerine giren öğretim elemanlarının etkili öğretmenlik davranışlarından sadece yüzde biri ile yüzde on biri arasında davranışı yeterli göstermediklerini, yüzde doksanını ise gösterdiklerini ifade etmişlerdir (Şeker, Deniz ve Görgeç, 2005). Özyıldırım ve arkadaşlarının eğitim fakültesi öğretim elemanlarında bulunan öğretmen niteliklerinin öğretmen adaylarının algılarına göre incelemiş ve öğretim elemanlarının öğretmenlik mesleği niteliklerini orta düzeyde taşıdıkları; alan bilgisi ve genel kültür özelliklerini ise iyi düzeyde oldukları sonucuna ulaşmıştır. (Özyıldırım, Kabaran, Göçen ve Altındaş, 2014)

Arslantaş'ın (2011) öğretim elemanlarının davranışlarının öğrenci görüşlerine göre incelediği çalışmada ise farklı sonuç çıkmıştır. Arslantaş öğretim elemanlarının iletişim, öğretim yöntem teknikleri ve ölçme değerlendirme becerilerinin yeterli düzeyde olmadıkları sonucuna ulaşmıştır. Yine eğitim fakültesi öğrencilerinin görüşlerinin alındığı benzer bir araştırmada öğrenciler öğretim elemanlarının sınıf yönetimi becerileri ile ilgili yeterli olmadıkları sonucuna ulaşılmış bunun öğretim elemanlarının yetiştirilme sürecinde gerekli eğitimin alınmamasına bağlanmıştır (Murat, Aslantaş ve Özgan, 2006). Öğretim elemanlarının görüşlerine başvurulduğu benzer bir araştırmada öğretim elemanlarının yaklaşık yarısı etkili öğretim becerilerine sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Aynı araştırmada öğretim elemanlarının yaklaşık yarısı daha önce öğretmenlik deneyimi olmadığını ifade etmişlerdir. Söz konusu araştırmada öğretim elemanlarının büyük bir çoğunluğu öğretim becerileri eğitimin gerekliliğini düşünmektedir (Erginer ve Dursun, 2005). Köseoğlu (1994) yaptığı tez çalışmasında öğretmenleri yetiştiren eğitim kurumlarında yeterliliğin sağlanması açısından hizmetiçi eğitimlerin yapılmasını önermiştir. Şahin'de (2014) yaptığı benzer bir çalışmada hizmet öncesi meslek eğitimi veya öğretmenlik deneyiminin önemini vurgulayarak öğretim elemanlarının öğretim becerilerinde yetersiz kalmasını buna bağlamıştır.

Şen ve Erişen (2002) tarafından yapılan çalışmada etkili öğretmenlik davranışlarını gösterme sıklıkları açısından, tüm alt boyutlarda öğrenciler ile öğretim elemanlarının görüşleri arasında farklılık ortaya çıkmıştır. Öğrenciler öğretim elemanlarının bir kısmının "ara sıra" söz konusu davranışları gösterdiklerini, öğretim elemanları ise "genellikle" gösterdiklerini ifade etmişlerdir. Öğretmen adayları bu çalışmada etkili öğretmenlik davranışlarını *sık sık* gözlediklerini ifade etmiş ancak derse giren öğretim elemanlarının branşlarına göre bu durum değişmiştir. Söz konusu bu sonuç dikkate alınarak programlara hem öğretim elemanı hem de programın uygulanabilirliği açısından standart getirilmesi gereği olduğu söylenebilir. Zira Özyürek, Özel Eğitimde Öğretmen Yetiştirme sorununa ilişkin yaptığı çalışmada, asgari düzeyde nitelikli öğretmen yetiştirmek için üniversitelerin, fakültelerin ve bölümlerin kaynaklarında, programlarda ve programların uygulanmasında standartların sağlanmasına gereksinim

olduğunu ifade etmektedir. Nitelikli öğretmeni yetiştirmek için programlarda ve programları uygulamada standardı sağlamanın yolu ise yeterliliğe dayalı öğretmen yetiştirme yaklaşımını benimsemektir (Özyürek, 2008). Öğretmenlerin ya da öğretim elemanlarının yarının her alandaki bireyleri için rol modeli olduğunu unutmamak gerekir. Dolayısıyla öğretmenin niteliğindeki düşme, itibarının azalması diğer tüm alanları doğrudan etkilemektedir. Sünbül'e göre öğretmen, yüzyıllardır öğretim sürecinde başrolü oynamaktadır. Bu roller kimi zaman ağırlıklı bir şekilde öğreticilik olarak ön plana çıkarken bazı zamanlarda danışman, mesleki uzmanı, toplumsal lider, otorite figürü, aile reisi ve rehber olarak kendini göstermektedir (Sünbül, 1996).

Etkili öğretmenlik davranışları gösterme sıklıklarının öğretim elemanlarının girdikleri derslere göre değişip değişmediğini belirlemek amacıyla yapılan test sonucunda öğretim elemanlarının girdikleri derslere göre davranışların gösterilme sıklığı arasında anlamlı fark bulunmuştur. Özellikle Eğitime Giriş ve Öğretim İlke ve Yöntemleri derslerine giren öğretim elemanlarının etkili öğretmenlik davranışlarını gösterme sıklıkları diğer derslere oranla daha az gösterdikleri ortaya çıkmıştır. Bu sonuç araştırmanın son alt problemi olan sınav durumu ile birleştirilirse, farklı bir yorum ortaya çıkabilir. Programda Eğitime Giriş ve Öğretim İlke ve Yöntemleri derslerinin hemen hepsinde (sadece bir sınıf hariç) sınav yapılmakta ve sınav yapılan sınıflarda davranışın gösterilme sıklığı diğer sınıflardan daha düşük bulunmuştur. Bu sonuçlara göre, öğretmen adaylarının sınav yapan öğretim elemanlarını daha az beğendikleri, sınav yapan öğretim elemanlarını yapmayan öğretim elemanlarına göre daha olumsuz değerlendirdikleri düşünülebilir.

Yukarıda anılan derslere her ne kadar bu dersler eğitim bilimcilerin girmesi gereken dersler olsa da, farklı disiplinlerden öğretim elemanları girmektedir. Söz konusu öğretim elemanları çalışmada eğitim bilimciler, alan eğitimcileri ve pür alancılar olarak sınıflandırılmıştır. Çalışmada araştırmacının hipotezi, söz konusu davranışları eğitim bilimcilerin diğer alanlardaki öğretim elemanlarına göre daha sık sergileyecekleri şeklindedir. Yapılan istatistiksel çözümlemede de, eğitim bilimci öğretim elemanlarının etkili öğretmenlik davranışlarını tüm boyutlarda (genel kültür genel yetenek, konu alanı bilgisi ile öğretme öğrenme süreci) diğer alanlardaki öğretim elemanlarından daha sık gösterdikleri ortaya

çıkıştır. Öğretmenlik davranışlarını gösterme sıklığı açısından ikinci sırayı alan eğitimcileri almaktadır. Ancak farklı disiplinlerden (fizik, kimya, biyoloji, tarih, edebiyat vb.) gelip bu derslere giren öğretim elemanlarının etkili öğretmenlik davranışlarını diğer iki gruba oranla daha az gösterdikleri tespit edilmiştir. Yapılan anova testinde her üç grup arasında davranışları gösterme sıklıkları açısından anlamlı fark bulunmuştur. Sadece Eğitim Psikolojisi dersine giren öğretim elemanlarının alanlarına göre davranışları gösterme sıklıkları arasında fark bulunmamıştır. Bu derse giren Öğretmen adaylarının tamamı eğitim bilimcilerden oluşmaktadır. Memduhoğlu ve Topsakal'ın (2008) formasyon programı ile ilgili olarak öğretim elemanları ve öğrenciler ile yaptıkları çalışmalarında Alan dışı öğretim elemanlarının eğitim derslerine girmelerinin sakıncalarından bahsetmişlerdir. Eğitim derslerine giren alan dışı öğretim elemanların derslerinin verimli olmadığına dair öğrenci görüşleri de bu araştırmanın bulguları ile örtüşmektedir. Çiçek Sağlam'ın formasyon programındaki karşılaşılan sorunları belirlemek amacıyla formasyon öğrencileriyle yaptığı çalışmada benzer sorunları dile getirilmiş alan dışı öğretim elemanlarının görevlendirilmesinin derslerde ki verimi düşürdüğü vurgulanmıştır (Çiçek Sağlam, 2015). Öğretmen eğitiminde kilit noktada olan öğretim elemanlarının nitelikli öğretmen yetiştirilmeleri için uzman kişilerden olması önemlidir (Yavuz vd., 2015). Arslantaş (2011)'ın eğitim ve fen edebiyat fakültesindeki öğrencilerin görüşlerine göre yaptığı çalışmada öğretim elemanların öğretim strateji yöntem teknik ve iletişim yönünden yeterliliklerini araştırmıştır. Eğitim fakültesindeki öğretim elemanların öğretim strateji yöntem teknikleri ve iletişim becerileri açısından fen edebiyat fakültesindekilere göre daha yeterli olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bunu Eğitim Fakültesi öğretim elemanlarının eğitim konusunda tecrübe ve uzman olmalarına bağlamıştır.

2015-2016 öğretim yılının başında YÖK üniversitelerin öğretim üyesi sayılarına göre kontenjan belirleyip program açma izni vermesine karşılık, bir hafta sonra kontenjan sayısını üniversitelere bırakmıştır. Üniversitelerin büyük çoğunluğu ise kontenjanları YÖK tarafından verilen kontenjanın on katına kadar artırarak programa öğrenci almıştır. Tamamen popülist ve maddi getirisi düşünülerek yapılan bu uygulamanın öğretmenlik mesleği adına niteliği düşüren en önemli bir uygulama olduğunu söylemek mümkündür. Çünkü araştırma sonuçlarına göre de,

öğretmenlik eğitimi programlarında sadece eğitim bilimleri ve alan eğitiminden gelen öğretim elemanlarının girmesi gereği ortaya çıkmıştır.

Bu sonuçlara göre, öğretmenlik eğitimi programındaki derslere öncelikli olarak eğitim bilimleri alanındaki öğretim elemanlarının girmesi, eğer o alanda yeterli öğretim elemanı bulunmazsa alan eğitimcilerinden takviye alınabileceği söylenebilir. Öğretmenlik mesleği diğer tüm alanları doğrudan etkileyen bir meslektir. Öğretmenin niteliğinin düşmesi diğer meslek dallarında yetiştirilen bireylerin de niteliğinin düşmesi anlamına gelir. O yüzden öğretmenlik eğitimi programlarının özenle yapılması gerekir. Yeterli öğretim elemanının bulunmaması durumunda bu tür programların açılmaması daha uygun olacaktır. Ayrıca öğretmen yetiştiren kurumlar konusunda MEB ve YÖK'ün bir araya gelerek ivedilikle bir yasal düzenleme yapması gerekmektedir.

Kaynakça

- Arslantaş, İ. (2011). Öğretim elemanlarının öğretim stratejileri-yöntem ve teknikleri, iletişim ve ölçme değerlendirme yeterliklerine yönelik öğrenci görüşleri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(15), 487-506.
- Başbay, A., ve Bektaş, Y. (2009). Çokkültürlülük bağlamında öğretim ortamı ve öğretmen yeterlikleri. *Eğitim ve Bilim - Education and Science*, 34(152), 30-43.
- Çiçek Sağlam, A. (2015). Pedagojik formasyon sertifikası programının etkililiğinin öğrenci görüşlerine değerlendirilmesi. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(2), 63-73.
- Durmuşçelebi, M. (2015). Öğretmenlik eğitimi programının etkililiği. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 747-766.
- Erginer, E., ve Dursun, F. (2005). Öğretim elemanlarının etkili öğretim becerilerinin geliştirilmesine yönelik görüşleri. *Eğitim ve Bilim*, 30(135), 11-22.
- Europe, G. p. (2000). *Thematic network on teacher education in europe*. 6 Haziran 2015 tarihinde <http://entep.unibuc.eu> adresinden erişilmiştir.
- Güçlü, M. (2002). İlköğretimde kalabalık sınıflar sorunu ve çözüm önerileri, *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, (9), 52-59.

- Güçlü, M. (2014a). İlköğretim dergisinin fen ve matematik öğretimi açısından değerlendirilmesi, *Turkish Studies*, 9(7), 311-330.
- Güçlü, M. (2014b). İlköğretim dergisinde yayımlanan öğretmenlik mesleği ile ilgili makalelerin değerlendirilmesi (1939-1966), *Nevşehir Hacıbekaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (3), 111-127.
- Güven, M. (2006). Öğretim elemanı değerlendirme ölçeği. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 63-72.
- Köseoğlu, K. (1994). İlköğretime öğretmen yetiştiren kurumlarda öğretim elemanı yeterliklerinin değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Lehrberufe. (2016, 4 7). *Allgemeine und berufliche bildung - ausbildungsförderung in europa und darüber hinaus*. 17 Nisan 2016 tarihinde http://ec.europa.eu/education/policy/school/teacher-training_de.htm adresinden erişilmiştir.
- Memduhoğlu, H. B., ve Topsakal, C. (2008). Öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşlerine göre ortaöğretim alan öğretmenliği tezsiz yüksek lisans programlarının niteliği ve programlarda yaşanan sorunlar. *Ege Eğitim Dergisi*, 1(9), 95-129.
- Murat, M., Aslantaş, H. İ., ve Özgan, H. (2006). Öğretim elemanlarının sınıf içi eğitim-öğretim etkinlikleri açısından değerlendirilmesi. *GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26(3), 263-278.
- Özaydınlık, K., Kabaran, H., Göçen, G., ve Altındaş, S. (2014). öğretmen adaylarının öğretim elemanlarında bulunan öğretmen niteliklerine ilişkin algıları (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi örneği). *Turkish Studies International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish*, 697-710.
- Özbek, R., ve Yeşil, R. (2009). Ortaöğretim alan öğretim elemanlarının sınıf içi öğretim yeterliklerinin değerlendirilmesi (Fırat Üniversitesi örneği). *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(2), 111-128.
- Özyürek, M. (2008). Nitelikli öğretmen yetiştirmede sorunlar ve çözümler: Özel eğitim örneği. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(2), 189-226.
- Sünbül, A. (1996). Öğretmen niteliği ve öğretimdeki rolleri. *kuram ve uygulamada eğitim yönetimi*, 2(1), 597-608. 17 Nisan 2016 tarihinde <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/kuey/article/view/5000050999> adresinden erişilmiştir.

- Şahin, M. (2014). Öğretim elemanlarının mesleki yeterliklerini gerçekleştirme düzeyleri ile üniversite öğrencilerinin okul bağlılıkları arasındaki ilişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 14(2), 571-584.
- Şeker, H., Deniz, S., ve Görgeç, İ. (2005). Tezsiz yüksek lisans öğretmen adaylarının öğretmenlik yeterlikleri üzerine değerlendirmeleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*(42), 237-253.
- Şen, H., ve Erişen, Y. (2002). Öğretmen yetiştiren kurumlarda öğretim elemanlarının etkili öğretmen özellikleri. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 99-106.
- Yavuz, M., Özkaral, T., ve Yıldız, D. (2015). Uluslararası raporlarda öğretmen yeterlikleri ve öğretmen eğitimi. *SDU International Journal of Educational Studies*, 2(2), 60-71.

Kaynakça Bilgisi / Citation Information

Durmuşçelebi, M., Çolak, M. & Meliköylü, N. Y. (2016). Öğretim Elemanlarının Öğretmenlik Davranışlarını Gösterme Sıklığı , *OPUS – Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 6(11), s.365-386.